

Samenwerken aan waterweerbaarheid: de visie van Eurocommissaris Roswall

Sinds november 2024 heeft Brussel een nieuwe Europese Commissie, met de Zweedse Jessika Roswall als Eurocommissaris Milieu, Waterweerbaarheid en Competitieve Circulaire Economie. Het is voor het eerst dat een Eurocommissaris, naast milieu, ook de expliciete verantwoordelijkheid voor waterweerbaarheid heeft gekregen.

Water is essentieel voor het leven', aldus Roswall. 'Maar zo hebben we het lange tijd niet behandeld. Jaren van overexploitatie, vervuiling, achteruitgang en gebrekkig waterbeheer, in combinatie met

een steeds grilliger klimaat, hebben onze watervoorraden zwaar onder druk gezet. Dat brengt levens in gevaar, bedreigt de voedselvoorziening, ontwricht economieën en verstoort transportnetwerken. En water kent geen grenzen – geen enkele regio in Europa blijft gespaard. Daarom is het cruciaal om wateruitdagingen op Europees niveau aan te pakken.'

Hoe is het om de allereerste Europese Commissaris te zijn die expliciet verantwoordelijk is voor water/waterveerbaarheid?

Roswall: 'Voor mij is het een eer om als eerste Europese Commissaris voor waterveerbaarheid de vele uitdagingen aan te gaan waar onze watersystemen voor staan. In juni 2025 hebben we de Europese Waterveerbaarheidsstrategie vastgesteld, waarin een routekaart staat om Europa waterveerbaar te maken. We werken al samen met EU-lidstaten, gemeenten en stakeholders in de watersector om meer dan 50 belangrijke acties uit deze strategie uit te voeren, en ik zie ernaar uit om dit werk voort te zetten en verder te versterken. Het bereiken van de doelstellingen van de strategie zorgt voor veiligheid voor onze burgers, gezonde ecosystemen waar we van afhankelijk zijn en versterkt het concurrentievermogen van de EU wereldwijd. Ik wil samenwerking bevorderen tussen sectoren en over grenzen heen. Ik kijk ernaar uit om met de hele watersector in gesprek te gaan om voort te bouwen op onze solide EU-wetgeving en onze wereldwijd toonaangevende watersector, om zo een waterbestendig toekomst te creëren.'

Hoe draagt de Waterveerbaarheidsstrategie bij aan het beschermen van drinkwaterbronnen in Europa en het betaalbaar houden van gezond drinkwater?

Roswall: 'De Waterveerbaarheidsstrategie is erop gericht ervoor te zorgen dat iedereen in de EU toegang heeft tot schoon en betaalbaar drinkwater. Hoewel de meeste burgers deze basisvoorziening hebben, heeft 4% van de bevolking dat nog altijd niet. Dat vraagt om gerichte, inclusieve maatregelen. We richten ons op de behoeften van kwetsbare groepen en regio's, met eerlijke strategieën om niemand uit te sluiten. Het effectief beschermen van waterbronnen is essentieel om waterbestendig te worden.'

'Actie is nodig op alle niveaus: van nationale en regionale overheden, bedrijven én consumenten. Er is een mentaliteitsverandering nodig: we moeten water anders gaan zien en behandelen. Iedereen kan zinvolle keuzes maken. We voeren geen nieuwe wetgeving in – we beschikken al over een uitgebreid pakket regels dat water in al zijn aspecten bestrijkt, en deze wetgeving is de afgelopen jaren geactualiseerd om toekomstbestendig te zijn. Nu is het belangrijkste dat deze wetten correct en volledig worden uitgevoerd. Eind dit jaar begin ik met gestructureerde dialogen met de lidstaten om ervoor te zorgen dat zij de nodige steun en begeleiding krijgen.'

Hoe gaat u de grensoverschrijdende samenwerking om drinkwaterbronnen beter te beschermen verbeteren?

Roswall: 'Grensoverschrijdende samenwerking is een van de sterke punten van de EU. Organisaties zoals de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn laten zien hoe landen effectief samen kunnen werken om ons milieu te beschermen. Projecten in stroomgebieden op de Belgisch-Nederlandse grens hebben bijvoorbeeld droogte en waterstress aangepakt door veengebieden, heide en duinen te herstellen via hydrologisch en vegetatiebeheer. De resultaten waren indrukwekkend: de waterkwaliteit en -opslag verbeterden aanzienlijk, met jaarlijks naar schatting 930.000 m³ aan wateraanvulling.'

'We kunnen veel leren van dit soort projecten. Drinkwaterbronnen kunnen worden beschermd door ecosystemen te herstellen en natuurlijke habitats te behouden die essentieel zijn voor onze watercyclus. Dit kan nationaal, regionaal én internationaal – en de voordelen zijn enorm. Nu watervoorraden steeds meer onder druk staan, moeten we samen de schouders eronder zetten, en natuurherstel is een van de effectiefste manieren om dat te doen.'

Wat is volgens u de grootste uitdaging voor de Europese watersector in de komende vijf jaar?

Roswall: 'Publieke en private waterbedrijven zijn in de EU cruciale spelers in het realiseren van waterveerbaarheid. Zij helpen waterbronnen te beschermen tegen droogte en vervuiling, zorgen voor de toegang tot veilig drinkwater, zuiveren stedelijk afvalwater en beschermen zo onze gezondheid en het milieu. In de EU hanteren we enkele van de hoogste kwaliteitsnormen ter wereld. Het behalen van die normen vraagt veel: innovatie, inzet en aanzienlijke investeringen. We moeten deze transitie naar een waterbestendig Europa ondersteunen.'

**'Er is een
mentaliteits-
verandering
nodig'**

Jessika Roswall

Forse investeringen

‘Er zijn grote publieke en private investeringen nodig om innovatie mogelijk te maken, lekkages in netwerken terug te dringen, circulair watergebruik en hergebruik van gezuiverd afvalwater te stimuleren, en nieuwe verontreinigende stoffen zoals microplastics en PFAS aan te pakken. Het veiligstellen van deze investeringen is een grote uitdaging. Ondanks aanzienlijke Europese financiering is er een jaarlijkse investeringskloof van circa 23 miljard euro om bestaande waterwetgeving volledig uit te voeren – en er is nog meer nodig om de doelen van de Waterweerbaarheidsstrategie te behalen.’

‘De EU zal alles in het werk stellen om waterprojecten van de grond te krijgen en de watersector te helpen in ons gezamenlijk streven naar waterweerbaarheid. In samenwerking met de Europese Investeringsbankgroep komt er meer dan 15 miljard euro beschikbaar voor waterinvesteringen in 2025-2027, en de Commissie werkt aan het wegnemen van belemmeringen en vertragende factoren voor investeringen. Maar we hebben financiers en partners in en buiten de Europese watersector nodig om dit mogelijk te maken.’

Hoe wordt de Waterweerbaarheidsstrategie gekoppeld aan de komende strategie voor klimaatadaptatie?

Roswall: ‘Klimaat en watersystemen zijn twee kanten van dezelfde medaille – je kunt het ene niet versterken zonder het andere aan te pakken. Klimaatverandering beïnvloedt de beschikbaarheid, kwaliteit en verdeling van water, terwijl goed waterbeheer cruciaal is voor mitigatie en adaptatie. Daarom kiest de EU voor een geïntegreerde aanpak waarbij klimaat- en waterbeleid op elkaar worden afgestemd, binnen en tussen sectoren, overheidslagen en landen. Onze acties zijn gericht op het creëren van waterweerbaarheid door klimaatadaptatie te ondersteunen en duurzaam waterbeheer te bevorderen.’

Waterbesparing

‘Waterbesparing staat daarbij centraal. Lidstaten worden aangemoedigd eerst alle maatregelen te nemen om de watervraag te verminderen, voordat zij extra bronnen aanboren. Zo blijft meer water waar het hoort: in de bodem, rivieren en meren. Andere initiatieven zijn het ontwikkelen van indicatoren voor waterschaarste en droogtebeheerplannen, en de modernisering van infrastructuur om lekkages te verminderen. Natuurgebaseerde oplossingen en ecologisch herstel zijn ook belangrijk. We lanceren ‘sponsgebieden’ en groene/blauwe corridors om rivieren en wetlands te herstellen.’

‘We verbeteren ook real time waarschuwings- en monitoringsystemen met digitale tools en AI. Vanaf 2025 worden onder meer het Europees Droogte-observatorium en het Europees Waarschuwingssysteem voor Overstromingen versterkt. Geplande updates van het mariene en waterbeleid zullen inspanningen voor mitigatie en adaptatie beter verbinden – alles om zowel klimaatverandering te beperken als waterweerbaarheid te vergroten.’

Wanneer kan de Nederlandse drinkwatergebruiker een verbod op PFAS verwachten om de kwaliteit en betaalbaarheid van toekomstig drinkwater te garanderen?

Roswall: ‘Hoogwaardig, veilig en voldoende drinkwater is essentieel voor de volksgezondheid, en meer dan 30 jaar EU-beleid heeft daarbij geholpen. PFAS-vervuiling is echter een groeiende zorg, en die neem ik zeer serieus. Nederland vormt daarop geen uitzondering – er zijn hier enkele van de zwaarst verontreinigde PFAS-hotspots in de EU.’

‘We pakken dit probleem via meerdere routes aan. De herziene Drinkwater-richtlijn legt vanaf 2026 strengere monitoringsnormen op voor PFAS. Daarnaast hebben vijf nationale autoriteiten – waaronder Nederland – een brede PFAS-bepanking voorgesteld onder REACH. Dit voorstel wordt momenteel wetenschappelijk beoordeeld door het Europees agentschap voor chemische stoffen (ECHA). Zodra hun advies beschikbaar is, wil ik zo snel mogelijk met een officieel restrictievoorstel komen.’

‘Binnen de Waterweerbaarheidsstrategie zoeken we actief naar partnerschappen om technologische doorbraken te realiseren op het gebied van detectie en sanering van PFAS en andere persistente chemische stoffen. Om PFAS-verontreiniging aan te pakken moeten we investeren in vroege opsporing, reductie en vervanging door veilige alternatieven, en in methoden om deze stoffen veilig te verwijderen en af te breken voordat zij het milieu kunnen vervuilen.’